

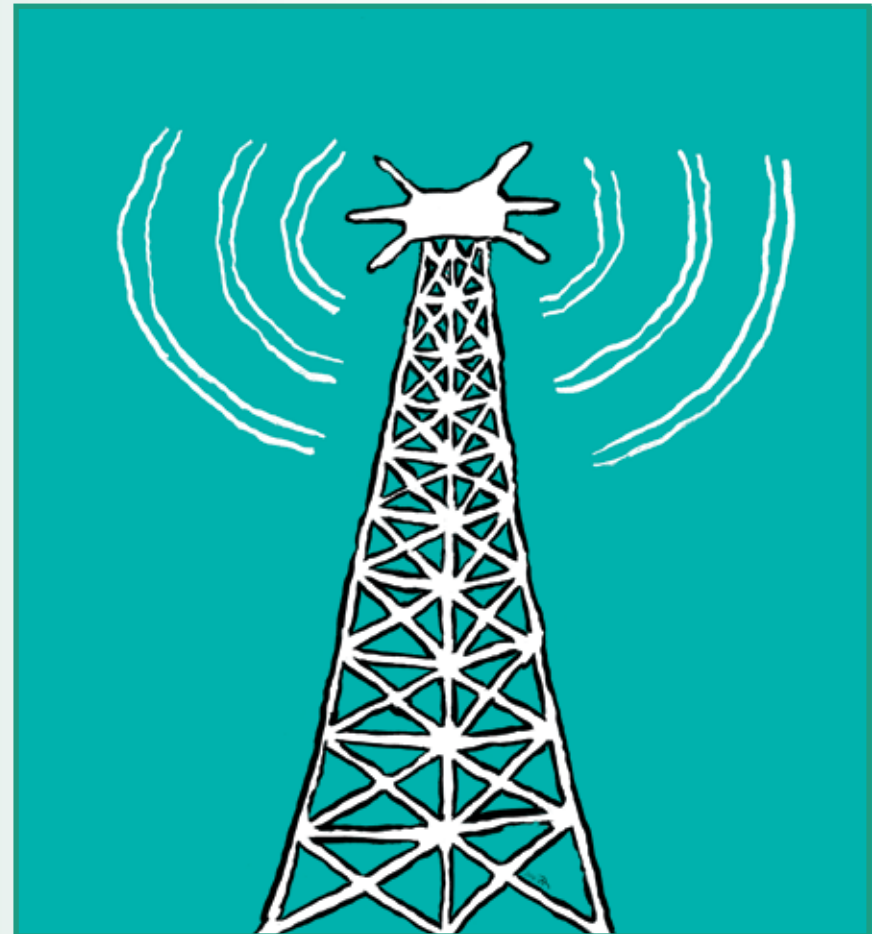
HOGYAN MŰKÖDIK A MOBILOD?

SZKA_106_30

A modul szerzője: Nahalka István

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

6. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Én hogy használom?					
A	Néhány tanuló együtt személyes beszámolót tart a kommunikációs eszközök alkalmazásáról. A többiek figyelmesen meghallgatják őket, és figyelik a saját szokásaikkal, saját véleményükkel egyező, illetve attól különböző állításokat. 5 perc	Az érdeklődés felkeltése Figyelem	Frontális munka – kiselőadás		P1 (Bevezető előadás)
B	A gyerekek szimpátia alapján csoportokat alkotnak. A csoportok egy nagyobb papírlap közepére felírják azt a szót, hogy „mobiltelefon”, és összegyűjtik, hogy mi jut eszükbe róla. 8 perc	Az érdeklődés felkeltése Figyelem Asszociációs készség	Kooperatív tanulás – szóháló – pókháló		
C	Néhány vállalkozó gyerek rövid improvizációban bemutatja, hogy mire szokták használni a mobiltelefonokat. 8 perc	Az érdeklődés felkeltése Rögtönzőkészség	Frontális munka – improvizáció		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Vita az előnyökről, a hátrányokról					
A	Négyfős csoportok alakulnak, majd a tanulók strukturált vita keretében beszélnek a kommunikációs eszközök előnyeiről és hátrányairól. Először párokban, azután kis csoportokban, végül a csoportok egymással vitáznak. A párok, majd a csoportok felkészülnek a vitára, érveket gyűjtenek, majd megtartják a vitafórumot. 40 perc	Vitakultúra fejlesztése és szemléletformálás Kritikus gondolkodás Együttműködési készség Önfejlesztő-képesség Ismeretszerző-képesség	Páros munka, csoportmunka – strukturált vita		P2 (A vita szervezése)
II/b Mi van és mi lesz?					
A	A tanulócsoporthoz összegyűjtik és bemutatják a modern kommunikációs eszközök már megvalósult alkalmazásait és az elképzelt fejlesztéseket. A pedagógus aktívan segíti a munkát: válaszol a kérdésekre, szempontokat adhat, és ha szükséges, a tanulók rendelkezésére bocsátja a P3 melléklet listáit. 45 perc	Ismeretek felhasználása Kreativitás Együttműködési készség Problémamegoldó képesség Fantázia	Kooperatív tanulás – szóháló-pókháló, csoportszóforgó	Füzet	P3 (Modern kommunikáció – alkalmazás és fejlesztés)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok elképzelik, milyenek lesznek a mobiltelefonok néhány (esetleg 10-20) év múlva. Az elképzéléseiket lerajzolják, esetleg makettként elkészítik. 45 perc	Ismeretek felhasználása Kreativitás Együttműködési képesség Problémamegoldó- képesség	Csoportmunka – alkotás		P3 (Modern kommunikáció – alkalmazás és fejlesztés)
II/c Hogyan alakítanánk ki kommunikációs rendszereket?					
A	A tanulók 6 csoportban dolgoznak. Tervet készítenek arról, hogyan alakítanák ki egy iskola (esetleg a saját iskolájuk), egy falu vagy egy nagycsalád kommunikációs rendszerét, ha nem lennének anyagi korlátok. 40 perc	Ismeretek felhasználása Kreativitás Együttműködési képesség Kombinatív képesség	Csoportmunka – kutatás, ötletbörze Frontális munka – prezentáció, megbeszélés	Jegyzetlapok vagy füzet	P4 (Hogyan alakítsunk kommunikációs rendszereket?)
III. ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/Az ötletesség értékelése					
A	A gyerekek megfogalmazzák, milyen élményt jelentett számukra ez a modul, különösen pedig a „kitalálás feladatok”. A pedagógus összegzi a foglalkozáson tanultakat, és dicsérő szavakkal megköszöni a tanulók munkáját. 5 perc	Értékelés Önértékelés Önreflexió	Frontális munka – beszélgetőkör		P5 (Értékelés)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok megfogalmazzák egy sms üzenetet a többi csoportnak, melyben értékelik a foglalkozást. Az üzeneteket papíron elküldik egymásnak. 10 perc	Értékelés Önértékelés Önreflexió	Csoportmunka – értékelés		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 BEVEZETŐ ELŐADÁS

Bevezetésként csak nagyon röviden foglalkozzunk a kommunikációs eszközök személyes fontosságával. Kérjünk meg gyerekeket, akik használnak ilyen eszközöket (mobiltelefon, e-mail, Skype, msn stb.), hogy pár szóban mondják el, miért fontos számukra az adott eszköz, milyen célokra használják. Előre kérjük fel ezeket a gyerekeket a beszámolóra, és az egész ne tartson tovább 5 percnél. Összefoglalásra nincs szükség.

P2 A VITA SZERVEZÉSE

Készítsük elő a következő, majdnem az egész órát kitöltő feladatot, ami egy vita megrendezése. A vita szabályai a következők: 4 fős csoportok alakulnak (ha az osztály létszáma nem osztható négygel, akkor alakulhat maximum 3 ötfős csoport is). A csoportok tovább bomlanak párokra (ahol öten vannak, ott egy párra és egy trióra). A csoportoknak azt a kérdést kell megvitatniuk, hogy mi a modern kommunikációs eszközök előnye, hátránya. A kérdésre a gyerekek persze azonnal tudnának válaszolni, és természetesen döntő többségük sokkal számosabbnak gondolná az előnyöket, de éppen a kritikus gondolkodás fejlesztése érdekében a vita lefolytatása jó fejlesztési lehetőséget ígér. Az egyik pár amellet érveljen, hogy a kommunikációs eszközök hasznosak, a másik pár amellet, hogy károsak.

Felkészülési idő 5 perc, ezután kell lebonyolítani a vitát, amire 7 percük van. Ezután egy nagyon fontos mozzanat következik: a párok cserélnek. Aki eddig az előnyöket képviselte, az most a hátrányokat fogja, s fordítva. Ebben a felállásban is kapnak 3 percet a felkészülésre, majd a vita újból lebonyolódik 5 perc alatt. Ezután még 2 percük van a csoportoknak, hogy most már minden gyerek a valódi véleményével vegyen részt az álláspontok kialakításában. Próbáljanak meg kialakítani egy csoportálláspontot!

Feltétlenül hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy ez egy játék, vagyis vita közben nem feltétlenül a saját véleményüket kell képviselniük, hanem egy szituációba kell behelyezniük magukat!

Figyeljünk az időfelhasználásra vonatkozó szabályok nagyon pontos betartására! Így elvileg 22 perc alatt végrehajtható a feladat. Ezután minden csoport mondja el, hogy milyen végeredményre jutott. Feltétlenül hozzanak néhány példát azokra az érvekre is, amelyek amellet szóltak, hogy a kommunikációs eszközök károsak (a hasznosság sokkal nyilvánvalóbb). Ki fog derülni, hogy számtalan probléma vethető fel (pl. mások zavarása a mobiltelefonálással, lehetséges egészségügyi ártalmak, fölösleges költség, veszélyek a banki alkalmazásnál, függőség kialakulása stb.). Végül a pedagógus irányításával szülessen egy összegzés is, amiben legyen benne a csoportok véleményének összesítéseként kijött eredmény, ami várhatóan az lesz, hogy az előnyök sokkal jelentősebbek.

P3 MODERN KOMMUNIKÁCIÓ – ALKALMAZÁS ÉS FEJLESZTÉS

A következő óra egy kreatív feladattal telik. A gyerekek ismét csoportokban dolgoznak. A feladatuk az, hogy két csoportban gyűjtsék össze a kommunikációs eszközökkel kapcsolatos pozitívumokat. Az egyik csoportban a már eddig megvalósult előnyök legyenek, a másikban az elképzelések, az ötletek, a várható fejlesztések. Kb. 20 percet szánjunk az ötletek gyűjtésére, hogy elég idő maradjon a csoportok beszámolójára. Kérjük meg a csoportokat, hogy egy általuk különösen érdekesnek vagy fontosnak tartott ötletüket mutassák be egy kicsit részletesebben is.

Vajon lesz-e elég ötletük a gyerekeknek, és kellően érdekesek lesznek-e azok? Nagyon valószínű, hogy erre a kérdésre igen a válasz, de a biztonság kedvéért megadunk több elemet, hogy a pedagógus tudjon segíteni, ha a gyerekek kreativitása mégsem bizonyulna elégségesnek. Természetesen nem az ötletek elmondásával kellene segíteni, hanem segítő kérdések, megjegyzések megfogalmazásával. Pél-dául: „Milyen kommunikációs fejlesztések voltak már és milyenek várhatók az úrkutatással kapcsolatban?” „Egy üzemnek mit javasolnátok?” „Milyen ügyeket intézhetnénk otthonról?”

Már megvalósult fejlesztések:

- telefonálás a világ bármely pontjára;
- üzenetküldés a világhálón ingyen;
- mindenféle szakmai dokumentumok cseréje pillanatok alatt;
- banki ügyintézés telefonon, számítógéppel az interneten;
- videotelefonálás;
- képek, videofelvételek küldése mobillal, számítógéppel;
- konferenciák tartása személyes jelenlét nélkül;

- hatósági ügyintézés az interneten keresztül;
- internetes vásárlás;
- épületek biztonsági felügyelete, riasztás probléma esetén;
- betegek folyamatos megfigyelése testen vagy testben hordott eszközzel, veszély esetén az orvos riasztása;
- GPRS-rendszerek;
- távtanulás;
- közös tanulás tőlünk akár nagyon távol lévő személyekkel;
- úrhajókon elhelyezett kamerák képeinek továbbítása a földre;
- beépített tévékészülékek gépkocsik hátsó ülésén.

További, várható fejlesztések:

- Minden diáknak kis laptopja van, amivel kapcsolódni tud az iskola szerveréhez.
- A mobilon bármikor meg tudjuk jeleníteni a lakásban elhelyezett kamerák képét.
- A Föld bármelyik tévé- vagy rádióállomásának adását meg lehet nézni vagy hallgatni számítógépen.
- Egyéni műsorok kérése a televízióra.
- A világban elhelyezett akármelyik webkamera képének megtekintése a televízión.
- Beszélő mobiltelefon, tévé, számítógép.
- Fordítógép, amely az idegen nyelvű szöveget azonnal lefordítja a hallgató anyanyelvére.

Ha a B variációt választjuk, és van rá lehetőségünk, akkor a feladat előtt mutassunk be néhány jó pár évvel ezelőtti telefont, és néhány manapság használt készüléket. Esetleg mindezt megtehetjük képek segítségével is: az interneten bizonyosan találunk megfelelő illusztrációt.

P4 HOGYAN ALAKÍTSUNK KI KOMMUNIKÁCIÓS RENDSZEREKET?

A modul következő szakaszában is kreatív feladatot kapnak a gyerekek, csak most konkrét helyszínekkel kapcsolatban kell elképzelniük fejlesztést. Alakuljon 6 csoport. Mind a 3 feladatot 2-2 csoport végezze el, s az eredményeiket fogjuk összehasonlítani. A feladatok: alakítsanak ki a gyerekek elképzelést

- az iskola,
- egy falu és
- egy nagy család információs rendszerére vonatkozóan. Bármilyen, már létező elemet, megoldást felhasználhatnak. Költségek tekintetében ne legyenek korlátok, tételezzük fel, hogy akár mennyi pénz van a fejlesztésre.

E feladat során a gyerekek megfogalmazhatják az álmaikat, miközben természetesen végig azon gondolkodnak, milyen, a kommunikációval összefüggő funkciók léteznek ezekben a rendszerekben, és hogyan lehet azokat érvényesíteni. Bár az előző tematikai egységben is volt szó modern eszközökről, rendszerekről, ott nem vált eléggé személyessé a lehetőségek átgondolása. Az iskola, a település, a család információs rendszerének kidolgozásakor – legalábbis ezt kell szorgalmaznunk – személyes megfontolásokkal színesítik a gyerekek a megoldásaikat.

Felmerül a kérdés, hogy mit értsünk információs rendszer alatt. Azt javasoljuk, hogy ne akarjunk valamilyen nagyon bonyolult definíciót használni a gyerekekkel folytatott munka során. Egy-

szerűen az adott intézményben, területen élők, dolgozók, tanulók információhoz való hozzájutását, az információk létrehozását szolgáló eszközöknek, működéseknak, szabályoknak a rendszerét értsük információs rendszer alatt.

Felmerül egy pedagógiai nehézség: a gyerekek különböző előzetes tudással rendelkeznek az itt szóba kerülő információtechnikai eszközökkel kapcsolatban, és ezek a különbségek a szociális helyzet által erősen meghatározottak. A pedagógus azonban finoman irányíthatja a csoportok munkáját úgy, hogy a hátrányosabb helyzetű, technikai előismeretekkel esetleg kevésbé rendelkező tanulók is aktív, tevékeny részesei legyenek a csoportmunkának. Az egyes csoportoknak segítve tegyen fel olyan kérdéseket, illetve adjon olyan ötleteket, amelyek esetében a hátrányos helyzetű tanulók valószínűleg rendelkeznek megfelelő előzetes tudással. Vagyis segítse e tanulókat abban, hogy a számukra ismertebb területek is megfelelő szerephez jussanak a kreatív ötletek megalkotásánál. (Csak egy példa: van egy hátrányos helyzetű tanuló, aki sajnos gyengébb eredményeket is szokott elérni, viszont nagyon jól focizik. Biztassa a csoportját a pedagógus arra, hogy az iskola sportéletével kapcsolatos információk kezelésével összefüggésben is adjanak ötleteket.)

Természetesen a csoportmunkát beszámolók kövessék. A csoportpárok esetén a beszámolót kezdő csoport csak a felét mondja el az összeírtaknak. Ezután a másik csoport következik, amely jelzi, hogy az elhangzottakból melyek azok, amelyeket szintén javasolt. A másik csoportnak ezután még van lehetősége elmondani olyan ötleteket, amelyek addig nem hangzottak el.

P5 ÉRTÉKELÉS

Az értékelés szempontjából a legfontosabb kérdés a kreativitás előtérbe állítása. Annak lemérésére, hogy mennyire nőtt a gyerekek kreatív teljesítménye, nincs lehetőség, ezért csak azt javasoljuk, hogy egyrészt a gyerekek fejezhessék ki, hogy milyen élményt jelentettek számukra ezek az órák, másrészt a pedagógus mondja el, hogy milyennek látta a tanulók ötletességét, ügyességét a „kitalálás” feladatokban.

